

Kuvaohjelmien tarkastuslain arviointiin liittyvä kyselytutkimus 2005

Tutkimuksen toteutus

Tilastokeskuksen haastattelu- ja tutkimuspalvelut keräsi vuoden 2005 tammikuussa tietokoneavusteisilla puhelinhaastatteluilla aineiston Elokuvatarkastamon tilaamaan kyselyyn. Kohteena oli vuoden 2004 elokuvien ja erilaisten muiden kuvatalenteiden ja tietokonepelien katselu ja käyttö sekä niitä koskeviin rajoituksiin suhtautuminen. Tietojenkeruu tehtiin sekä suomen- että ruotsinkielellä, Tilastokeskuksen kuluttajabarometritutkimuksen yhteydessä. Kyselyn päätavoitteena oli selvittää suomalaisten näkemyksiä ikärajojen sopivuudesta ja toimivuudesta.

Kohdejoukko ja kato

Kyselyn kohdejoukko oli sukupuolen ja iän mukaan ositettu satunnaisotos 15-74 -vuotiaasta väestöstä. Otokoko oli 2190. Elokuvatarkastamon haastatteluun osallistui kaikkiaan 1546 henkilöä, joten vastausprosentti oli noin 71 prosenttia. Katoa tuli yhteensä 644 henkilöä, joista suurimman ryhmän muodostivat henkilöt, joita ei useista yrityksistä huolimatta tavoitettu joko lankapuhelimesta tai gsm-numerosta. Kadon korjauksessa on käytetty kuluttajabarometrin painokertoimia, jotka on laskettu hieman suuremmasta vastaajajoukosta (1573).

Vertailtaessa vuosien 2002 ja 2004 tietoja tai eri väestöryhmien välisiä eroja voi nyrkkisääntönä pitää, että noin viiden prosenttiyksikön erot ovat suurella todennäköisyydellä todellisia.

Keskeisiä tuloksia

Valtaosa vastaajista tiesi, että Suomessa on elokuvien ja muiden kuvaohjelmien tarkastuslaki. Muutokset ovat vähäisiä.

Lain mukaan yli 18-vuotiaille tarkoitettuja elokuvia ja videoita ei tarvitse tarkastuttaa lainkaan. Nuoremmille suunnatut elokuvat sen sijaan tarkastetaan. Nykyistä tarkastuskäytäntöä kannattavien osuus kasvanut vuodesta 2002 selvästi. Lähes 80 prosenttia vastaajista piti nykyistä tarkastuskäytäntöä hyvänä. Miehet pitivät naisia useammin nykyistä käytäntöä hyvänä. Vähiten nykyistä käytäntöä kannattivat 36-50 -vuotiaat. Alueellisia eroja mielipiteiden jakautumisessa ei ollut. Elokuvissa vuonna 2002 käyneet olivat yhtä nyt yhtä tyytyväisiä nykyiseen tarkastuskäytäntöön kuin ne vastaajat, jotka eivät olleet elokuvissa käyneet. Nykyisen tarkastuskäytännön lisäksi myös ennakkotarkastuksessa määrättäviä ikärajoja pidettiin hyvin sopivina.

Useiden kysymysten kohdalla kävi ilmi, että vastaajajoukon vanhin ikäryhmä ei osannut kertoa mielipidettään läheskään niin usein kuin nuoremmat ikäluokat. Myös niissä kysymyksissä, joissa kysyttiin ikärajojen valvonnasta, moni vastaaja ei tiennyt oliko valvonta asianmukaista vai ei.

Elokuvissa käyneitä, muita kuvatalenteita vuokranneita tai ostaneita oli jonkin verran suurempi osuus kuin edellisenä tutkimuksessa. Ero selittynee viitejakson pidentymisestä kolmanneksella eli kalenterivuoden mittaiseksi. Vastaajien käsityksen

mukaan ikärajojen noudattaminen on parantunut kautta linjan, joten kehitys olisi menossa parempaan suuntaan.

Internetistä tallennettuja elokuvia oli katsellut 15-35 vuotiasta peräti 40 prosenttia ja katselleista tuon ikäisistä joka kolmas oli itse tallentanut elokuvan internetistä. Tähän verkosta imuroitujen elokuvien katseluun eivät lait säädökset pure.